

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken heeft de navolgende vragen over de brief van de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Defensie van 4 februari over berichtgeving in Der Spiegel over circa 1,8 miljoen metadata van telefoonverkeer (2014Z01980) aan de regering voorgelegd.

De voorzitter van de commissie,
Berndsen-Jansen

De adjunct-griffier van de commissie,
Thomassen

- Nr** **Vraag**
- 1 Hoe komt het dat een aantal maanden geleden niet bekend was dat er sprake was van gegevens die rechtmatig (binnen de wettelijke doelen) verzameld zijn? Had dit niet bekend moeten zijn?
 - 2 Op welke metadata doelde de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) toen de minister in het debat met de Kamer op 6 november 2013 en bij Nieuwsuur van 30 oktober 2013 over metadata sprak?
 - 3 Staat de minister van BZK nog steeds achter de uitspraak, gedaan op 30 oktober 2013 in het tv-programma Nieuwsuur, dat de National Security Agency (NSA) in één maand ongeveer 1,8 miljoen telefoontjes heeft onderschept?
 - 4 Waarom heeft de minister van BZK, die tijdens een AO in het najaar van 2013 nog uitlegde dat de NSA niet zelfstandig de betreffende data heeft kunnen verzamelen en daarnaast ook stelde dat: «de verklaring die het NSA heeft gegeven, is dat er kennelijk ook door andere bondgenoten dergelijke informatie met hen is gedeeld. Ik heb al eerder gezegd dat Nederland dat niet heeft gedaan. Het zou kunnen dat andere landen in het bondgenootschap dat wel hebben gedaan», de Kamer in oktober 2013 nog medegedeeld dat de gegevens niet door Nederlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten waren verzameld en verstrekt?
 - 5 Op basis van welke informatie heeft de minister van BZK tijdens zowel het AO op 6 november 2013 als de Nieuwsuur-uitzending 30 oktober 2013 kunnen verklaren dat 1,8 miljoen Nederlandse telefoontjes zijn geregistreerd door de NSA en dat, na onderzoek, het NIET de Nederlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten waren die de data-verkeersgegevens hebben verzameld. Waar bestond dit interne onderzoek uit? Waarom kreeg de minister op dat moment niet de juiste informatie?
 - 6 Wat is de precieze inhoud van het gesprek dat de minister van BZK in het najaar van 2013 met de NSA had over mogelijke activiteiten van de NSA in Nederland? Is toen al duidelijk geworden dat deze 1,8 miljoen registraties niet het werk van de NSA maar van de Nederlandse diensten was?
 - 7 Doelde de minister van BZK met de uitspraak «Ik heb al eerder gezegd dat Nederland dat niet heeft gedaan» tijdens het AO op 6 november 2013, enkel op door Nederlandse diensten op Nederlandse bodem vergaarde metadata van gesprekken van Nederlanders met andere Nederlanders?
 - 8 Hoe beoordeelt de minister van BZK zijn mediaoptreden bij Nieuwsuur op 30 oktober 2013 en bij Pauw en Witteman op 22 oktober 2013? Hoe interpreteert de minister nu wat hij destijds heeft gezegd? Doelt de minister van Defensie op deze uitspraken wanneer zij het heeft over «hardnekkige beeldvorming»? Zo nee, waar doelt zij dan wel op?
 - 9 Waaruit bestonden de «toen beschikbare gegevens» die het aannemelijk maakten dat het zou gaan om metadata van telefoonverkeer tussen de VS en Nederland? Was op dat moment niet al mogelijk om snel en precies duidelijk te krijgen hoe het zat? Zo ja, waarom is dat dan niet gebeurd?
 - 10 Hoe verhoudt de uitspraak van de minister van BZK dat de NSA in een maand ongeveer 1,8 miljoen telefoontjes heeft onderschept (gedaan tijdens de Nieuwsuur-uitzending op 30 oktober 2013) tot de opmerking in de brief van 4 februari 2014 (2014Z01980) waarin de ministers van BZK en Defensie schrijven dat de Nationale SIGINT Organisatie (NSO) deze 1,8 miljoen metadata heeft verzameld en deze gegevens heeft «gedeeld met de Verenigde Staten»?

- Nr** **Vraag**
- 11 Op welke grond baseerde de minister van BZK zich toen hij stelde dat het getal van 1,8 miljoen records metadata gekoppeld moest worden aan dataverzameling door de NSA?
- 12 Welke aanvullende informatie had de minister van BZK om te kunnen concluderen dat de 1,8 miljoen records metadata niet afkomstig is van Nederlandse diensten terwijl dit op zichzelf niet af te leiden uit de door de minister aangehaalde verklaring van de NSA?
- 13 Wanneer ontving de minister van BZK voor het eerst het signaal dat niet de NSA, maar de Nederlandse Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten verantwoordelijk waren of zouden kunnen zijn voor de vergaring van de 1,8 miljoen records metadata? Wanneer hoorde de minister van BZK voor het eerst dat de genoemde 1,8 miljoen metadata records door de NSO verzameld zijn en wanneer realiseerde de minister van BZK zich dat zijn verklaring waarin het getal van 1,8 miljoen records metadata werd gekoppeld aan de NSA, niet klopte?
- 14 Hoe en door wie is de minister van BZK geïnformeerd dat de genoemde 1,8 miljoen metadata records door de NSO zijn verzameld?
- 15 Hoe verhoudt de volgende zinsnede uit de brief van de ministers van BZK en Defensie van 4 februari 2014 (2014Z01980): «Aanvullende informatie en vervolgens nader onderzoek en analyse hebben echter geleid tot de volgende conclusie», zich tot de opmerkingen van de minister van Defensie in media-interviews door o.a. de NOS en Pownews, na afloop van AO defensie d.d. 5 februari j.l., dat zij al die tijd al wist dat die metadata door de NSO is verzameld en is gedeeld met de NSA?
- 16 Hoe is het verschil in de conclusies van de vorige brief en deze brief te verklaren? Hoe kan het dat de conclusies heel anders zijn?
- 17 Wanneer werd het onderzoek, waarover de brief van 4 februari 2014 spreekt, officieel afgerond? Is de Kamer meteen geïnformeerd nadat er duidelijkheid kwam over de herkomst van de gegevens?
- 18 Waar bestond het «nader onderzoek en analyse» precies uit? Waarom kon deze analyse niet eerder tot de gewenste helderheid leiden?
- 19 Ligt het, met de kennis van nu, niet heel erg voor de hand dat de minister van BZK vanaf het gesprek met de NSA-directeur Keith Alexander over bilaterale contacten (iets wat de minister tijdens het AO op 16 oktober 2013 aangaf) al wist (of in ieder geval met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid op gewezen bent) dat de minister van BZK zelf verantwoordelijk was voor het verzamelen en delen van 1,8 miljoen records metadata? Zo nee, waarom niet?
- 20 Hoeveel tijd zat er tussen het moment dat de minister van BZK hiervan op de hoogte werd gesteld en het moment dat hij de Kamer inlichtte?
- 21 Waarom is de Kamer niet terstond geïnformeerd dat de genoemde 1,8 miljoen metadata records door de NSO verzameld zijn?
- 22 Waarom en wanneer is besloten om deze informatie op 4 februari te delen met de Tweede Kamer?
- 23 Is het waar dat de minister van BZK pas heeft besloten om het parlement te informeren nadat het risico ontstond dat u op rechterlijke last de ware toedracht zou moeten openbaren?
- 24 Wist de minister van BZK vooraf aan het versturen van de brief van 4 februari (2014Z01980) dat publicatie in de media aanstaande was? Zo ja, heeft dit een rol gespeeld in de overweging tot het alsnog openbaren van deze informatie aan de Kamer?

- Nr** **Vraag**
- 25 Wat was de directe aanleiding om de brief van 4 februari 2014 (2014Z01980) naar de Kamer te sturen en waarom was dit zo'n korte brief zonder nadere uitleg over de gang van zaken rond de 1,8 miljoen taps?
- 26 Hoe verklaart de minister van BZK het feit dat er meer dan drie maanden verstreken zijn tussen het moment dat de minister onjuiste informatie naar buiten bracht en de brief van 4 februari 2014 (2014Z01980)?
- 27 Wanneer zijn de toezichthouders en de vaste commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) geïnformeerd over het feit dat de registratie van 1,8 miljoen taps het werk van onze eigen veiligheidsdiensten is geweest?
- 28 Kan de minister van BZK precies aangeven wanneer welke informatie inzake dit schandaal is verstrekt aan de vaste commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten? Is de minister van BZK van mening dat de «commissie stiekem» actief en volledig is geïnformeerd? Zo ja, waarom?
- 29 Is de minister van BZK bereid om de geheime bijlages bij de rapporten van de CTIVD, die op dit spionageschandaal betrekking hebben, openbaar te maken? Zo nee, waarom niet?
- 30 Heeft de minister van BZK nog meer informatie aan de Kamer verstrekt over het werk van de inlichtingendiensten waarvan nu blijkt dat het vermoeden bestaat dat die informatie niet klopt?
- 31 Hoe kijkt de minister van BZK terug op de wijze waarop de hij het parlement heeft geïnformeerd over het vermeende spionageschandaal?
- 32 In hoeverre zijn de ministers van BZK en Defensie volledig op de hoogte van de informatieverzameling en doorgifte van de inlichtingendiensten en de NSO? Vindt u deze constructie wenselijk voor de politieke controle op de inlichtingendiensten?
- 33 Is het waar dat de minister van Defensie eerder dan de minister van BZK wist dat de genoemde 1,8 miljoen metadata records door de NSO verzameld zijn? En zo ja, wat is de verklaring van het gebrek aan communicatie tussen de ministers? Waarom is de Kamer daarover niet geïnformeerd?
- 34 Wat was het doel van het gesprek op woensdagavond 5 februari 2014 op het Torentje?
- 35 Ten behoeve van welke activiteiten worden die miljoenen metadata-records verzameld en waarom is dit nooit opgemerkt in de CTIVD-rapportages?
- 36 Is dit de specifieke Nederlandse informatie waar de onderzoeksjournalist Greenwald op duidde? Zo nee, wat komt er nog meer?
- 37 Moet uit de brief van 4 februari (2014Z01980) worden opgemaakt dat de NSA, in tegenstelling tot eerdere uitspraken van de minister van BZK, in het geheel geen metadata van telefoonverkeer tussen Nederland en de Verenigde Staten aftapt en opslaat? Of moet uit de brief worden opgemaakt dat de NSA dit wel doet en deze data opslaat, maar dat het in de Der Spiegel genoemde getal van 1,8 miljoen niet aan deze activiteit te verbinden is?
- 38 Zijn de 1,8 miljoen, door de NSO verzamelde en met de NSA gedeelde, records metadata van satelliet- en radioverkeer afkomstig van communicatie uit het buitenland? Is er ook in Nederland verzamelde communicatie tussen Nederlanders onderling met de Nationale Security Agency gedeeld? Zo ja, in welke mate en om welke reden?
- 39 Is het aantal van 1,8 miljoen taps in december 2012 een maandelijks gemiddelde of is dit een afwijkend getal? Kan nader worden uitgelegd om wat voor taps het gaat, zijn het bijvoorbeeld telefoongesprekken, websitebezoeken, etc.?

- Nr** **Vraag**
- 40 Hoe is voor deze 1,8 miljoen taps gecontroleerd of de activiteiten rechtmatig zijn en kan de vigerende regelgeving in het antwoord worden betrokken?
- 41 Wat wordt precies bedoeld met de zinsnede in de brief van 4 februari dat de gegevens zijn verzameld «in het kader van terrorismebestrijding en militaire operaties in het buitenland»? Betreffen dit gegevens van dreiging van terrorisme binnen Nederland of ook van gegevens die te maken hebben met terrorisme in, of afkomstig uit het buitenland?
- 42 Vindt het verzamelen van de metadata, gericht op de genoemde doelen in de brief van 4 februari 2014 (2014Z01980) nog steeds plaats? Zo ja, wat is daarvan de reden? Zo nee, waarom is het verzamelen van die gegevens nu niet meer nodig?
- 43 Is het niet bijzonder onprofessioneel om publiekelijk uit te spreken dat bondgenoten toch niet zo met elkaar om horen te gaan en te zeggen dat de regering de NSA hierop zou aanspreken, terwijl de (Nederlandse) NSO die gegevens zelf heeft verzameld en uitgewisseld?
- 44 Zijn de door de NSO verzamelde records metadata met name in het buitenland verzameld en is de privacy van Nederlanders dus minder in het geding dan eerder gedacht?
- 45 Betreffen de 1,8 miljoen records metadata gegevens die de NSO zelfstandig vergaard heeft?
- 46 Betreffen de 1,8 miljoen records metadata ook 1,8 miljoen verschillende momenten/vormen van communicatie? Zo nee, hoeveel communicatiemomenten beslaan deze data?
- 47 Wat voor kenmerken van de communicatie zijn in de bedoelde records metadata vastgelegd?
- 48 Kan de minister van BZK uitsluiten dat de genoemde records metadata ook betrekking hebben op communicatie waarbij zender en ontvanger zich beiden in Nederland bevinden? Zo nee, waarom niet?
- 49 Bij hoeveel van de 1,8 miljoen metadata-records is sprake van communicatie waarbij in ieder geval één van de betrokkenen zich naar het weten van de minister van BZK in Nederland bevond?
- 50 Op welke vormen van communicatie hebben de metadata betrekking? Gaat het uitsluitend om telefoongesprekken, of ook mailberichten en andere communicatie?
- 51 Welk deel van de metadata hebben betrekking op satellietcommunicatie? Op welke andere communicatietechnieken hebben de data betrekking?
- 52 Staat de minister van BZK nog steeds achter de uitlating die hij na de ministerraad van 21 juni 2013 deed dat onze geheime diensten geen gebruik maken van PRISM of andersoortige programma's van Amerikaanse geheime diensten?
- 53 Hoe hebben de Nederlandse geheime diensten, waaronder de NSO, dit soort informatie verzameld en waarom was de minister van BZK daar niet van op de hoogte?
- 54 Hoe kan de minister van BZK de Kamer garanderen dat zijn uitspraak tijdens het AO op 6 november 2013 dat de afgetapte metadata geen betrekking hebben op het telefoon- dan wel sms-verkeer binnen Nederland, wel juist is?
- 55 Hoever strekken de wettelijke bevoegdheden om gegevens te verschaffen aan de Verenigde Staten? Is er voor het aftappen van alle telefoongegevens sprake van verschaffen binnen de wettelijke mogelijkheden?
- 56 Was de minister van BZK bekend met de herkomst van de gegevens en de precieze status ervan alsmede het doel waar deze gegevens voor werden verzameld?

- Nr** **Vraag**
- 57 Op welke wijze vindt er afstemming plaats tussen de NSO en de ministers van Defensie en BZK over de precieze mogelijkheden en beperkingen bij het verzamelen van gegevens en de doelen waarvoor deze verzameld mogen worden? Zijn de ministers verplicht daar steeds persoonlijk toestemming voor te geven?
- 58 Hoe ver reikt, naar het oordeel van de minister van BZK, de ministeriële verantwoordelijkheid ten aanzien van de activiteiten die de NSO verricht?
- 59 Wat wordt gedaan om onduidelijkheden over het onbevoegd verzamelen en/of het doorgeven van gegevens in de toekomst te voorkomen? Is de minister van BZK voornemens hier zelf actiever bij betrokken te zijn?
- 60 Onder verantwoordelijkheid van welke dienst zijn de metadata verzameld en overgedragen aan de Verenigde Staten? Welke bewindspersoon heeft op welke wijze daartoe de beslissing genomen?
- 61 Hoe reageerde de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken op de, door de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken in oktober 2013 overgebrachte Nederlandse zorgen? Wat was de reactie van de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken op het Nederlandse pleidooi voor meer transparantie?
- 62 Welke rol speelt Nederland precies in «the nine eyes»?
- 63 Hebben buitenlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten zoals de Amerikaanse NSA op enig moment inlichtingen verzameld buiten de wettelijke kaders om? Zo ja, welke maatregelen zijn daarop gevolgd?
- 64 In welk licht moet de volgende uitspraak van de minister van BZK tijdens het AO op 16 oktober 2013 dat: «Nederland ook veel heeft te bieden, omdat het juist op het gebied van intelligence een goede, waardevolle samenwerkingspartner is. Dat mag best leiden tot een stevige positie met het oog op het maken van afspraken over wat de bondgenoten in de richting van het Nederlandse territorium doen», worden beschouwd? Moet, met de wetenschap van nu dat de minister van BZK naar eigen zeggen op dat moment kennelijk niet wist dat het om door Nederland verzamelde en gedeelde gegevens ging, geconstateerd worden dat die veronderstelde stevige positie überhaupt niet bestaat, laat staan waargemaakt is?